

Министерство образования Республики Саха (Якутия) Муниципальное казенное учреждение «Муниципальный орган управления образования»
Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение «Бордонская средняя общеобразовательная школа»

Рассмотрено :

на заседании МС

протокол № 1 от 29 08 2017г

согласовано:

заместитель директора

по учебной работе ЛН (Спирова ЛН)

« 29 » августа 2017г

Утверждено:

директор школы

(Григорьев ВТ)

« 29 » августа 2017г

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА учителя якутского языка и литературы МБОУ «Бордонская средняя общеобразовательная школа» на 2017 - 2018 учебный год

Предмет: якутская литература

Класс: 7

Учитель: Павлова С.Н

Количество часов в неделю: 2 часа.

Количество часов по программе: 68 ч.

Составлено в соответствии с программным требованием, учебник «Тереебут литературабыт» для 7 кл. якутской школы, рекомендовано Министерством образования Республики Саха (Якутия). / Авторы: С.К.Колодезников, С.Г. Олесова, У.М.Флегонтова.. Тереебут литературабыт. 7 кылааска үрэтэр хрестоматия. Дь.: Бичик, 2016 – 384 с.

В тематическом планировании отражены подробно темы уроков, цели, домашние задания

	1 четверть	2 четверть	3 четверть	4 четверть
Всего часов по программе				
Дано уроков фактически				

Не выполнено (указать причину)				
--------------------------------	--	--	--	--

Быһаары сурук

Уопсастыба олобор уларыыы тахсан, дойду историятын, олорон ааспыт олобун сыаналыырга, кэлэр кэскилин тустуургэ атын керуу уескээн, республика суверенитет ылыннан, «Саха Республикатын национальной оскуолатын сацардан сайыннарыы концепцията» киирэн, билигин теребут литератураны оскуолаба сацалыы уерэтэр кыах баар буолла.

Теребут литератураны орто оскуолаба уерэтии билиэти кэмцэ маннык сыалы-соругу туруорар:

- сахалыы литератураны сэргээн, кэрэхсээн, сатаан, еидеэн аабарга уерэтии; аахпыты бэйэ сайдытыгар туһанарга туһулааһын;

-ийэ тыл уус-уран кууһун, кэрэтин, тыл илбиһин, хомуһунун оҕо кыра сааһыттан ицэри;

-уус-уран айымныыны, араас геройдарын туһанан теребут норуот олобун, историятын, культуратын, угэстэрин, сиэрин-майгытын арыыы; киһи аналын, олобу дириэник, таба ейдуургэ уерэтии;

-теребут тылынан уус-уран айымныы айыллар угэһин, кистэлэтин, араас ньыматын билиһиннэри;

-уерэнээччи айымныылаахтык толкуйдуур уонна айар дьобура тобулларыгар суол аһы;

-уус-уран айымныыны уран тыллаах, ураты дьобурдаах, талааннаах дьон айарын ейдетуу.

Онон оскуолаба литература уруогун сурун анала – **уерэнээччи теребут тыл, фольклор уонна литература норуот духуобунай баайа, киһи ейе-санаата тобуллар, туругулар, майгыта-сигилитэ ситэр, арыллар, истиэ, иһирэх иэйиитэ уһуктар эйгэтэ буолар** диэн ейдуурун ситиһии.

5-7 кылааска саха литературатын уерэтии тумук ситиһиитэ

1. Уерэнээччи билиитэ уонна сатабыла:

-Айымныы -уус тыл уран айыыта диэн билэр. Уус-уран айымныыга тыл суолтатын, ойуулаан-дьуһуннээн, уобарастаан этэр, аабааччыга дьайар ураты кууһун ейдуур.

-Уус-уран айымныы олобу хоһуйар уратытын ейдуур. Айымныы геройун майгытын-сигилитин, дьайытын, характера хайдах сайдарын кэтээн керер, ырытар, сыаналарыыр.

-Уус-уран айымныны таба, ейдеен, кудуччу аабар:

5 кылааска: таска 90-100 тылы, искэ 100-120 тылы;

6 кылааска: таска 100-110 тылы, искэ 120-150 тылы;

7 кылааска: таска 110-120 тылы, искэ 150-180 тылы.

-Уус-уран айымныны хоһоонноохтук аабар, онно бэйэтэ сатаан бэлэмнэнэр. -Уруокка аахпыт айымныларын сурун ис хоһооннорун билэр. -2-3 талааннаах олоцхоһут, тойуксут, саха 6-7 суруйааччытын аатын, кинилэр айымныларын билэр.

-10-12 хоһоонунан айымныны (ол иһигэр поэматтан, олоцхоттон быһа тардыны), 3-4 кэпсээнтэн быһа тардыны ейтен аабар.

-Норуот айымнытын араас керуцун араарар, толорорго эрчиллэр (остуоруйалыыр, сэхэргиир, олоцхолуур, чабырбахтыыр). Атын омук айымнытыгар тэцнээн аабар.

-Литература айымнытын 3 керуцун (эпос, лирика, драма), сурун жанрдарын (кэпсээн, сэхэн, роман; үгэ, хоһоон, поэма; драма, комедия, трагедия), ол арааһын (олох-дьаһах туһунан, быһылааннаах, фантастика, сатира, кер-күлүк кэпсээн, новелла, дьү'рүцү; иэиийлээх, к'р-күлүк, анабыл, андабар, кутурбан, уруй-айхал хоһоон, о.д.а.) арааран билэр.

-Уус-уран айымны темата уонна сүрүн санаата, сюжета уонна тутула диэн ейдебулу билэр, айымныны ейдууругэр, сыаналыырыгар туһанар.

-Айымныга ойуулуур-дьуһуннуур уус-уран ньыма арааһа (уус-уран быһаарыы, тэцнээһин, тыннаабымсытыы, омуннааһын, кыратытыы, кубулутан этии, ханалытан этии, дьуерэлээн этии, текстуруйэн этии, хатылааһын уо.д.а.) хайдах туттулларын болбойор, кэтээн керер, бэйэтэ эрчиллэригэр, айан холоноругар туһанар.

-Уус-уран айымныны т'т' себулээбитин-сирбитин арааран ейдуур, ол теруетун, айымныга туга кэрэхситэрин сатаан быһаарар, санаатын этэргэ холонор.

2. Ұ'рэнээччи тылын сайдыта:

-Уус-уран айымныны уонна ейге уерэппит тексин хоһоонноохтук аабар;

-Айымны уус-уран тылын туттан сиһилии, талан, кылгатын, сирэйин уларытан, ки'и кэрэхсиир гына кэпсиир;

- Уус-уран айымны ту'унан ыйытыга тылын уонна суругунан толору хоруйдуур;

- литературнай айымны уонна герой ту'унан бэйэтин санаатын саа'ылаан этэр;

-литературнай герой мэтириэтин, айылбаны хо'уйуу ту'унан суруйааччы дьү'рүцүтүн ту'унан уус-ураннык кэпсиир; ки'и дьү'рүцүн-бодотун, айылба кестүтүн уус-ураннык хо'уйан суруйарга холонор;

-Талбыт тематыгар остуоруйа, кэпсээн ис хо'оонунан дьобус диафильм, мультфильм, инсценировка сценарийын суруйар.

-Аахпыт айымньы, кербыт киинэ, спектакль ту'унан дьүллэ'иигэ, сэ'эргэ'иигэ кыттар, 3йт3н суруйар.

№	Сурун тема.	Буолар крнэ	Ытыгыт крнэ	Чаа'а	Уруок темата.	Ұ'рэтти сүрүн ис хо'оно	Эбии литература, дьибэ'үрлэ
1	Киириитэ. 1ч. Норуот	2.09	2.09	1.	Уус-уран литература - тыл искусствота.	Уус-уран образ, образтаан хобуйуу диэн тугун ейдетуу, обону билиигэ-сырдыкка ычырыы.	Конспект
2	тылынан уус-уран айымньыта. Сизэр-туом тойуга. 8 чаас	5.09	5.09	2.	Норуот тылынан уус-уран айымньыта.	Сизэр-туом тойугун керуцнэрин кытта билсибии, норуот тылынан уус-уран ай-та диэн ейдебулу чичэтии, алгыс ейдебулун уратытын биллэрии, кыиэхэ утуену бабары уонна утуену кердеруу – алгыс анала. Керуцэ: сү'ү иитиитин, булт-алт, ы'ых, олох-дьаах алгыһа. Алгыһы толоруу. Ойуун, удабан тойугун анала, уус-уран ерутэ, ап-хомуһун тыл ейдебулэ.	Фольклор араас керуцун суруйуу
3		9.09	9.09	3.	Сизэр-туом тойуктара		Конспект, аабыы
4		12.09	12.09	4.	«Булчут алгыһа».		Уус-уран аабыы
5		16.09	16.09	5.	«Ыһыах алгыһа».		Быһа тардыыны ейтен
6		19.09	19.09	6.	«Уруу алгыһа».		Словарнай улэ
7		23.09	23.09	7.	Алгыс		Конспект
8		26.09	26.09	8.	Хатылаабын.		
9		Норуот ырыата. 7ч.	30.09		1.		Норуот ырыалара.
10	3.10			2.	Ырыа тутула, уус-уран тыла.	Кэпсииргэ бэлэмнэнии	
11	7.10			3.	«Кыталык».	Уус-уран аабыы	
12	10.10			4.	«Чабычах ырыата».	Боппур. эппиэт	
13	14.10			5.	«Ат ырыата», «һиттиэ» (хабарба ырыата)	Рецензия суруйуу	
14	17.10			6.	Хатылаабын.	Тест толоруу	
15	21.10			7.	Тумуктуур,хонтурооллуур улэ.		
16	Уус-уран литература. Кэпсээн.12чаас	24.10 28.10		1	Эпическай айымньылар. А.И.Софронов олобо,айар улэтэ. «Куоратчыт»	Эпическай айымньы диэн ейдебулу байыты, кэпсээн керуцэ. Олох-дьаах ту'унан сатиралаах, фантастикалаах, романтикалаах кэпсээн. Новелла ейдебулэ. Литературнай герой ейдебулун байыты. Герой ис дуубатын, уйулбатын, иэиитин ойуулаабын араас ерутэ. Герой итиллэр, олорор эйгэтэ. Кер-кулуу, хаады (юмор), элэк, эбэ (ирония), кэпсээнньит обраа.	Ис хоһоонун ейдөөн аабыы
17		31.10.		2	«Куоратчыт»		Аабыы
18		11.11		3	«Куоратчыт». Тумуктуур улэ		Боппуроска эппиэт
1	2 чиеппэр	14.11		4	П.А.Ойуунускай. «Сурэх»	Аабыы, боппур.эппиэт	
2		18.11		5	Д.К.Сивцев-Суорун Омоллоон. «Ачаа»	Кылгас кэпсээн айарга холонуу	
3		21.11.		6	«Бэйэтэ эмтиэкэ». Тумук.	Аабыы. Киһи меку, утуе ерутэрин суруй	

4		25.11		7	Г.С.Угаров – фантастика жанрын терүттээчи. «Баыр5ас»		Аа5ыы, кэпсииргэ бэлэмнэни
5		28.11		8	«Баыр5ас»		Кэпсииргэ бэлэмнэни
6		2.12		9	«Баыр5ас». Тумук.		Боппууоска эппиэт
7		5.12		10	Н.А.Габышев. «Кундэлэй туьунан кэпсээннэр».		Кердеех кэпсээн суруйарга холонуу
8		9.12		11	В.Гаврильева. «Кыбыл бэргэьэчээн...»		Аа5ыы, кэпсииргэ бэлэмнэни
9		12.12		12	Хонтуруоллуур улэ.		

10	Хобьон. 9чаас.	16.12		1	Лирической айымньылар. А.Е.Кулаковской. «Кэччэгэй баай»	Сахалыы хобьон иэйи куурээнин этэр арааьа: анда5ар, уруй-айхал(ода), кутур5ан, санаар5абыл (элегия), керкулуу сатира. Лирика ейдебулэ. Лирической герой, поэт обраьа. Поэт – лирик, гражданин. Хобьооцо иэйиини этэр ньыма, ураты стили, тылы-еьу туттуу. Хобьооцо этии тутулун арааьа.	Конспект, уус-уран аа5ыы	
11		19.12.		2	«Куорат кыргытгара»		Уус-уран аа5ыы	
12		23.12		3	«Куорат кыргытгара»		Словарнай улэ	
13		26.12		4	Кулаковскойга тумуктуур улэ			
14		13.01		5	А.И.Софронов. «Туохтан», «Ыччат сахаларга», «Тереебут дойдубар»		Хобьонноохтук аа5ыы	
1		3 чиеппэр	16.01		6		П.А.Ойуунускай. «Еруел кэризьэ», «Муора»	«Муора» хобьооцо иллюстрация. Хон-к аа5ыы
2			20.01		7		Куннук Уурастыырап. «Олох», «Кыайыы кунэ».	Хобьонноохтук аа5ыы
3			23.01.		8		П.Н.Тобуруокап . Юмор уонна ырыа. «Ендеруускэ тиэтэйбэт», «Хаппытыан»	Нойосуус (талан)
4			27.01.		9		Хонтуруоллуур улэ	ТСУ
5	Драма. 6ч.	30.01		1	Драматической айымньылар. Т.Е.Сметанин.	Драма ейдебулун байытыы. Драма керуцэ: комедия, драма, трагедия. Драма5а быьыы-майгы, герой характера арылларыгар утарсыы, меккуен (конфликт) суолтата. Конфликт теруетэ, тыцааьына, селлуутэ. Хайааьын, кестуу буолар кэмин, миэстэтин ейдебулэ.	Конспект	
6		3.02		2	«Лоокуут уонна Ньургуйун»		Оруолларынан аа5арга эрчилии	
7		6.02		3	«Лоокуут уонна Ньургуйун»		Аа5ыы, кэпсииргэ бэлэмнэни	
8		10.02		4	«Лоокуут уонна Ньургуйун»			

9		13.02		5	КТА Н.Габышев. «Киьи эриэнэ ийигэр»				
10		17.02		6	Хонтуруоллуур улэ.		254 с., 1-7№		
11	Сэбэн. 8ч.	20.02		1	Н.Г.Золотарев-Н.Якутскай.	Сэбэн керуцэ. Олох-дьабах, сир-майгы туьунан сибилиир; история чахчытыгар, докумуоцца олобурбут; фантастикалаах, быьылааннаах, о.д.а. Тематын баайа, проблемата. Сэбэццэ герой характерын сайдыьта. Сюжеты тацыы.	Суруйааччы олобо, айар улэтэ (конспект, аабыы)		
12		24.02		2	«Кемустээх уруйэ»				
13		27.02 2.03		3	«Кемустээх уруйэ»		Аабыы, кэпсииргэ бэлэмнэнии		
14		5.03		4	«Кемустээх уруйэ»		Боппуруостарга эппиэт, е/с.бэлэмнэнии		
15		12.03		5	Тумуктуур улэ.		ТСУ		
16		16.03 19.03		6	КТА М.П.Попов. «Бытыылкалаах харчы»				
17		23.03		7	Хатылаабын.				
18		26.03		8	Хонтуруоллуур улэ				
19	Поэма.5ч. 4 чизппэр	6.04.		1	Поэмалар.	Поэма ³йд³бүлэ, уратыта. Араа´а, айыллар кистэлэ²э. Эпос уонна лирика алты´ыьта. Олох, дьыл±а, кэмкэрдии, сир-майгы ту´унан трдмдктэммит санааны поэт иэйиитин, долгуйуутун н³²µ³ биэрии. Ханалытан этии (аллегория). Холоо´ун (антитеза).	Поэма ³йд³бүлэ, уратыта. Араа´а, айыллар кистэлэ²э (конспект)		
20		2 9.04 13.04 16.04		2	А.И.Софронов - Алампа. «Сылбах тиит»		301 с. 1-6№		
1		20.04 23.04		3	Куннук Уурастыырап. «Муустаах муора»		Иллюстрация, хоһоонноохтук аабыы		
2		27.04		4	«Муустаах муора»		312 с. 1-5№		
3		30.04		5	Хатылаабын, тумук.		Тест толоруу		
4		Роман. 8ч.	4.05.		1		Роман.	Роман ³йд³бүлэ, уратыта. Рома²²а ки´и уонна норуот дьыл±ата. Литературнай герой характера иитилиитигэр, сайдарыгар тулалыыр эйгэ сабыдыала. Роман уустук тутула.	Тирэх конспект
5			7.05		2		ААчыгыя. «Сааскы кэм»		Аабыы, кэпсииргэ бэлэмнэнии
6	11.05			3	«Сааскы кэм»	339 с. 1-9 № (устно), 4№ суругунан			
7	14.05.			4	«Сааскы кэм». Тумук	362 с. 1-6№			
8	14.05			5	КТА Н.Якутскай. «Адаба»				
9	18.05			6	КТА Н.Якутскай «Аата алмааска»				
10	18.05			7	Хатылаабын.	Эйтен суруйууга бэлэмнэнии			
11	18.05			8	Хонтуруоллуур улэ.	ТСУ			

12	Публицистика.3ч.	21.05		1	Публицистика. С.Омоллоон «Дорообо, куех тям!»	Публицистика сурун ейдебулэ, уратыта, анала. Очерк, ыстатыйа, ахты, дьуьуйуу, суоллаабы бэлиэтээин, крннцк, эссе, о.д.а. – публицистика жанрын сурун арааьа.	Аабыы, 379 с. 3№
13		21.05		2	Г.Г.Колесов «АляскаБа айан»		Аабыы, кэпсииргэ бэлэмнэнии
14		25.05		3	КТА Суорун Омоллоон «Мацнайгы кэпсээним»		
15	Хатылааьын.2ч.	28.05		1	Хатылааьын.		Тест толоруу
16		28.05		2	Хатылааьын		

Барыта: 68 чаас.